

„დროების“ რედაქცია — სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაგოვის სახლში.
ხელის მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე;
ქუთაისში, ჭავჭავაძის წიგნის მაღაზიაში, გარე ქე-
მელორებთანავე ადრესი: Вѣ Тифлисѣ, Вѣ Редак-
цїи „Дროებისъ“.
ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50 კ.; 10 თვით—
8 მ., 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—
6 მ. 6 თვით—5 მ., 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4
მ.; 3 თვით—3 მ.; 2 თვით—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

ბამონის ურავალ-ლე ორშაბათის გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა ვაჭი; გან-
ცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებ-
ზე.
თუ საქართველო მოითხოვს, რედაქცია გადასწორებს
და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოცხადებულ წერილებს
დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს
ავტორს.
„Объявленія изъ Россїи, Царства Польскаго и за
границы принимаются только въ цент. конторѣ
объявл. Л. Метцль., Москва, Петровка, № 6.
ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპიკი.

„დროების“ ფასი ნომერის 1-დამ წლის დამლევამდე 2 მანათი.

არაწრუნისაული თაბარი
დღეს, 31 ოქტომბერს
ქართული დრამატული დასისაგან
წარმოდგენილი იქნება:
ვენაციელი ვაჭარი
ანუ
ურია შაველოსა
დრამა 5 მოქმედებად და 8 სურათად, ოპ. პ. შექსპირისა. ინგლისურ-რიდამ თარგმნილი ე. შიუიანისა.
ანტრატამაში დაშტრამს ორამსტრი
ადგილების ფასი ჩვეულებრივი დასაწყისი 7 1/2 საათზედ.

ისტორიული ძრისტომატისი
შეღების ბამონი.
თბილისი, ოქტომბრის 31-ს.
ჩვენის გაზეთის გუშინ წინდელ ნომერში იყო მოხსენებული, რომ პეტერბურგის სტუდენტობას განზრახვა აქვს ისტორიული ქრისტომატია შეადგინოსო. თვით პეტერბურგის უნივერსიტეტის პროფესორს პ. ა. ა. ცაგარელს უკისრია ხელმძღვანელობა გაუწიოს ახალგაზღვრებს ამ სასარგებლო წიგნის შედგენაში და იკისროს რედაქტორობა ამ არა ადვილის შრომისა.

«დროების» ქელტონი, ოქტ. 31-ს
მართის წერილის კასუსად
ბრძენო! ღარბაისელო! შეფერებულო! შორს... შორს ჩემგან! მე შენი საპირადო მოძღვრება ყურსა ხედვებზე, მაგრამ გულში ვერ ჩადის და სულ სხვა გეზია ჩემი სტუდენტობა... მიბძნდი... სწორედ ისე, როგორც აქამდე ვიწიროვს, და მე კი ჩემებურად უგზო-უყვლოდ ვიწაწალებ ამ მწარე ცხოვრების საბიუჯეტზე... სისხლით, ცრემლით და ოფლით მოვრწყავ ეკლიან გზას; ნაღვლიანის თხერით მანს მივსცემ ქარიშხალის ზუზუნს, მაგრამ შენს დიდებულ და თავანცემულ, ტკბილსა და თბილს ცხოვრებაში ვი მაინც არ ვავსცვლი ამ ჩემს საცოდავობას. ჩვენ ერთად ვერ მოვალთ! სხვა-და-სხვა არის ჩვენი აღიქმა და ჩვენი სჯული. შენი საპირადო... ხორციით ამამაღლებელი და ჩვენი კი მხოლოდ ქირში იღუმალსან უბეზო!... ამბობ; ეკაცო ისეთი უნდა იყოს, რომ ქვეყანა ერთ პირად შენატრო-

სკულის თანაგრძობით მივეგებებით ჩვენ ამ სასიამოვნო გარემოებას, მით უფრო რომ სტუდენტობას ნამდვილად შეუგნია ერთი უმთავრესი საქმეობათაგანი ჩვენის სულიერის მოთხოვნილებისა. ისტორიული ქრისტომატისი უქონლობა დიდს ნაკლს შეადგენს ჩვენს მწიგნობრობაში და ბევრად აბრკოლებს ჩვენს გონებრივი ინტერესებს დაკმაყოფილების საქმეს.
აქამომდე ჩვენ გვაქვს მხოლოდ ბ. დ. ჩუბინაშვილისაგან შედგენილი ქრისტომატია, მაგრამ ეს უკანასკნელი ცხლა, ვერ ერთი, რომ ძვირად იზოვება და ბიბლიოგრაფიულ საზოგადოებად შექმნილა და მეორეც — თვით წიგნიც ისე ვერ არის შედგენილი, როგორც სასურველია.

შველამ იცის, რომ ლიტერატურა, ძველი და ახალი ერის საუნჯეს წარმოადგენს, რომ ამ ლიტერატურაში დატულია მისი საუკეთესო ნაშრომი და ნაღვანი, გამოთქმულია მისი საუკეთესო და უწმინდესი აზრი და მისწრაფებანი. მისაც არ შეუწყაელია ლიტერატურა ერისა ისტორიულად, იმას ვერაფერი გაგება ექმნება ერის ზრდისა და განვითარებისა, იმას ბუნდად ექმნება წარმოდგენილი თავის ქვეყნის პროგრესიული წარმატე-

დესო? რა ექნა? ვერ გეთანხმები: კაცი იმისთანა უნდა იყოს, რომ ქვეყნის აზრი იმაზედ ორად იყოფოდეს: ერთი კარგი რომ აქებდეს — ათასი ცუდი ამაგებდეს და ათას ბოროტს რომ სძულდეს — ერთს კეთილს უყვარდეს... შველასთვის თვალის ჩხირი უნდა იყოს... ზოგისთვის ისარ-ეკალი, ზოგისთვის ვარდ-მალამო... ზოგისათვის ნაღველი და ზოგისათვისაც თაფლი. ღიად, ეს არის ადამიანობის ნიშანი!
— აი, მაგრამ ძალია? შეგეტყობის ძლიერება? შეგუთრთა გაუღრეკელობა და სხვანო? ნუ თუ ეჭვები ყველა საფარისელოდ არ გვიწვევსო? ბრძანებთ. და, აი, პასუხი: როგორ, ეგენი არიან — ნეულები და ქირი; მაგათ შეუძლიათ გაგვაქონ ხორციელად, მაგრამ სულიერად განადგვომანებთ? ძაცის ძლიერება მხოლოდ სულშია, ხორცი მიწა და მიწაზე უნდა ბრედ — მიბაროს... მომავალ ნეტარების წარმოდგენით უწინა თვის სულის კვეთებას; მწარეს იტკობენ და მალლითზე მოიღებენ იობის ნეტარებას. რათ-

ბა, იმას შეგნებული არ ექნება მისი სულის და გულის ვითარება.

შველამ იცის აგრეთვე — რა აღმზრდელი და საგულისხმეო ძალია აქვს წარსულის ცხოვრების შესწავლას. შურო მომეტებული ძალია და მნიშვნელობა აქვს იმ სიტყვიერების შესწავლას, რომლითაც ცხლად გამოიხატება ერის ყოფა-ცხოვრება, ერის აზრის ზრდა, სულის და გონების წარმატება და განვითარება. ისტორია მწერლობისა და ლიტერატურისა ერთი საუკეთესო საშუალებათაგანია მოზარდი თაობის აღზრდისა და განსწავლებისათვის. საერთოდ მკითხველს საზოგადოებას ეს ისტორია მწერლობისა, ამ უკანასკნელის ნიმუშებითურთ, მუდამ თვალწინ უნდა ჰქონდეს და საუკეთესო ღვიძლ მწერალთა თხზულებათა ნაწყვეტებით უნდა დაიტკობდეს გულს, გაიმხნეებდეს სულს და იწურთენიდეს გონებას.

ისტორიული ქრისტომატია არა მარტო კრება იქნება ამ საუკეთესო ნაწყვეტებისა, არამედ იგი ისტორიაც იქმნება ერის აზრის გამოკვეცისა და შემუშავებისა, მისი გონების გაფართოებასა და განცხოველებასა.

ღღეს არა ერთი და ორი საუკეთესო დასავლეთ მერობის მწერალი მუშაობს იმაზე, რომ ერთსა და ორს წიგნად შეადგინოს არა თუ მარტო თავის ქვეყნის მწერლობისა და ლიტერატურის ისტორია, არამედ სხვა მოსამზღვრე ერთა ლიტერატურის

ლია წმინდად ეს მოციქულთა სარწმუნოება და არა ისე ცუდად ხლართული, როგორც საპირადო ფარისევლთა სჯული! და შემდარია ვისაც ჰგონია, რომ იმ პირველ სჯულზედ, მეორეს უფრო ეჭირება კჳა-გონება და მოხერხება! შეგუთრებამაც კი იციან ამის რეცეპტი:

სიტყვა ტკბილი, პური თბილი შარისელოდ თავ-დატყრა!
შავი გული, თეთრი კბილი, საპირადო გულის ძგრა!
საკმაოა კაცისათვის რომ დაატკობს ბედის წერა!

მს ვინ არ იცის, მაგრამ ამ ჩანგზედ მხოლოდ მუცელ-ღმერთები და ტან-ღიღებულები ჟღერენ... და ჩვენ კი არ გვიწერია — ხომ გესმის ესეები, ბრძენო, ღარბაისელო და შეფერებულო ბატონო? მაშ ნულარ გიკვირს, რომ შენი გზადაგმო და ისევე ჩემ გზაზე ვეხეტიალო!
შენ რომ ღღეს ბედნიერი ხარ, სრულ სიხარულს მაინც ვერ ახერხებ, რადგანაც ხელგეზე ჰუჭირობ და ამბობ, ვაი, თუ დამაკლდესო! და მე კი

ისტორიაც. ჩვენ თუ ეს ისტორია ვერ გვიან გვეღირსება მასალის შეუმუშავებლობის გამო, ისტორიულის ქრისტომატისი შედგენა მაინც უნდა შეადგენდეს ჩვენის ზრუნვის ერთს უმთავრესს საგანთაგანს.

მს საზრუნავი საგანი ღღეს ჩვენს უმაღლესს სასწავლებლებში მოსწავლეს ახალგაზღვრებს უკისრია და ისტორიისა და ქართულის მეტყველების ერთს საუკეთესო მკოდნეთაგანს თავისი დახმარება აღუთქვამს მისთვის ამ ძნელ საქმეში.

უნდა გამოვსტყდეთ, რომ ეს გარემოება ჩვენ სხვა მხრითაც სასიამოვნო მოვლენად მიგვაჩნია. ჩვენ იმ აზრისა ვართ, რომ ჩვენი გონებრივი წარმატება და განვითარება ბევრად დამოკიდებულია ჩვენის სტუდენტობის მხნეობასა და ძალაზედ. თუ უმაღლესის სწავლით აღკუთვილი ახალი თაობა გულითა და სულით არ მოეკიდება თავის ქვეყნის წარმატებისა და განათლების საქმეს, თუ რომ იგი არ იზრუნებს მის მწერლობისა და ლიტერატურისათვის, წინ ვერ წავა, ლიტერატურა და მწერლობა

ლიტერატურულ მოღვაწეთა დასი, უნდა შეიფხვოდეს და განახლდებოდეს იმ ახალ-გაზადა მოსწავლეთაგან, რომელნიც ღღეს რუსეთის სხვა-და-სხვა უმაღლესს სასწავლებლებში მეცნიერებას იძენენ და განვითარებას ეძლევიან.

ბულის ტყენით უნდა ვაღვიაროთ, რომ იყო დრო და, დიდი ხანიც არ არის გასული მას აქეთ, რაც ეს ახალ-ღღეს უბედურებასაც გულით დავსტინი და ამას ვიმღერი:

„შველასათვის კარგი მსურს ბოროტების მტერი ვარ; ბულში არ შეფუშვებ შურს და მით ბედნიერი ვარ!“

ჩემთვის არას დავეძებ. მაქვს, თუ არა — ვჯერვივარ; სხვისას არას ვიტაცებ, ისეც ბედნიერი ვარ!

ხან მაქვს წყალი და პური ხან-და-ხან მშვიერი ვარ, მაგრამ ბედს არ ვემდური, მაინც ბედნიერი ვარ!...

ბატონიც ვარ, ყმაცა ვარ, ჩემთვის ყველაფერი ვარ; ხომა მხედავ — რაცა ვარ? შენზედ ბედნიერი ვარ!

აკაკი.

გაზღობა გატაცებული იყო სულ სხვა გეარის ახრებითა და წაღიღებით. დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც მას თავისი ღვიძლი და მშობელი ქვეყანა ძალიან ნაკლებად ახსოვდა და საერთო, საკაცობრივო იდეალებით იყო გართული;

ჩვენსა სასიამოვნოდ და ჩვენის ქვეყნის საბედნიეროდ ამ უკანასკნელ დროს ეს მოვლენა აღარ შეინიშნება ჩვენის სტუდენტობის ცხოვრებაში. ახლა სტუდენტობამ პირი მოიბრუნა ისევე თავის ქვეყნისაკენ და მისთვის შრომა და სამსახური უწმინდეს თავის მოვალეობად ჩასთვალა.

ამის ერთს დამამტკიცებელ საბუთად ისიც ჩათვლება, რაც დღეს ჩვენის წერილის საგნად გავხადეთ.

სულით და გულით ვისურვებთ, რომ ეს პირველი მათი განზრახვა წარმატებით შესრულდეს და მეცნიერების ახალგაზრდა წარმომადგენელთ საუნევერსიტეტო სკამებზე გამოიჩინონ თავი თავის ქვეყნის სამსახურით.

შინაური ქრონიკა

== ასალი ცნობა „მედანოსკეპე“: ცნობილს უფროსს ამას წინედ გადაუსინჯავს ძველი დანოსებით სავსე შკაფი და ასალი დანოსებით გაჭინილს შკაფთან შეუდარება. აღმოჩენილს, რომ ასალი დანოსები წმინდა კოპილა ძველი დანოსებისა, იმ განსაკუთრებით, რომ ასალს დანოსებზედ სელი უწერას ერთს ქუთაისში ცნობილს პირს, რომელიც სახარბის გულისთვის, კვტრსლ - მოყვარებობისთვის გამოგდებული იქმნა სამსახურადგან დიოსების აურით, და ასალს ცდილობს თავისას უფროსს და სამსახურადგან დამთხოვნილს აზგარძე ავოს, — ძველი დანოსები კი სელ-მეწილიდა სხვადასხვა უცნაური პირებისაგან. თურმე ეს მ. რვეკე პირი, რომელსაც ერთი სელით სალაროს ერთგულად აცალიერება, მეორე სელით განუწყვეტლავ გზავნიდა თავის უფროსს სხვა სხვა სხვა სხვა დანოსებს, რათა უმადესი მთავრობის უფრადება თავადგან აქცილებინა, ხსკვკავს უკუებისთვის გამოყენებისა და ამასობაში აჩხიანდა და მშვიდობიანად ეჭიანა ჭიბე უფროსს მოსახლეობათა. ამავე დროს ეს ასალიც პირი ისე თურმე ცბიერად იქცეოდა, და ისეთს გულწრფელს ზიზღს აცხადებდა მედანოსკეპეს შესახებ თავის მანდალილი უფროსის წინაშე, რომ უკანასკნელს იგი მაინცდა პატრონის და ერთგულ პირად, ერთი სიტყვით კოლხასის რაფს ანტისტულად ასრულებდა, იმ კოლხასისას, რომელიც იუფით სავსე უფოს აწარავს და, რომ მიუყრებუბის თვალს და უფრადებას ამოძრავს, მიუთითებს უბრალო დრუბელზედ და არწმუნებს, რომ ამ დრუბელადგან იგინი საშიშარს რასმე უნდა მოკლდეს.

== უფრად უსამდელოესი საქართველოს ექსპროსი პავლე მიემგზავრება

ამ მოკლეს ხანში ს. პეტრებურეს მიტროპოლიტის ინიდარეს იუბილეისად დასასწრობლად. უფრად უსამდელოესი თავის მოადგილედ სტოკებს ვლადიკავკასიას ეპისკოპოს იოსებს, რომელიც ჩამოვა ამ ხანებში თბილისს.

== შახათს, ნოემბრის 3-ს „თბილისის კრების“ დაბრახში გამართულ იქმნება კონცერტი წყალ-დიდობისაგან დასარალებულ სოფ. აკულისის მცხოვრებთ სასარგებლოდ. კონცერტში მონაწილეობას მიიღებენ სსვათა-შორის ქ. ტეჩინის უფრადისკოისა, უფრადისკოი და ახანინის.

== გვიანს ქართულმა წარმადგენელ მხარულად ჩაიარა. განსაკუთრებით ასიამოვნეს საზოგადოება: კოტე უიფიანმა გარსკვინას („ასკინა“), და სოსიას (კოდეკილი) რაფის უნაგულად ასრულებით და დ. აწყურელმა სირაფის რაფის ღასათიანის თამაშობით „ასკინა“.

დღეს „შეკლასას“ ანდგენენ. ამას გარდა ჩვენი დასი მოკლეს ხანში აპირებს გრამბედოვის „მაი ქუთისაგან“ის წარმადგენს. ჩაცვის რაფის ასანსრულებლად კოტე მესსს იწვევს დასი ქუთაისიდან.

== გავს. „კავკასის“ სწერენ ხაშუ-რიდამ, რომ ამ თავის 26-ს, 11 საათს, დღით ხაშურის რგინის გზის სტანციაზედ დაუჭრიათ ექვთიმე კლავკი-შვლი, ერთი უმთავრესი იმ ავასავთაგანის, რომელსაც ამ წლის მასის თვეში გაცარტვეს და მოჭკლეს ერთი ინჟინერი ქ. ფოთში. გორესპინდენტი აქებს ფოთის უფრადისკოის ერთი მოსელეთაგანის ბ. სოშტარის მოქმედებას, რომლის წყალბობითაც შეუშრათ ხსენებულ ავასავს, რომელსაც ამ ავასავს განცხრომით მოქსკენების ერთს დუქანში. განსრვეის დროს ავასავს ჭკონია რვეოლკვი და დიდი დასასწლიანებული ხანვალს.

საზოგადოდ საშურში ერთობ ხშირად იქტრენ ამ გავსს გავარდნილ ავასავსსა, განავრძობს გორესპინდენტი. საშური თითქმის საზადრია უბილეთო პირებისათვის, რომელნიც დუქანებში სეტისლისა და ლათობის გარდა, ახას დაქებენ. დამით გავსს გერგაუელით თავისუფლად.

== ბაქაში გაისხსა კრება ხავთის-მწამოკებლათა. კრებაზე სხვადასხვა საზოგადოებათა და უწყებათა წარმომადგენელთ შორის ამიერ კავკასიის რგინის გზის საზოგადოების წარმომადგენელად გავხანიალია ნ. ი. ნავოლაძე, რომელიც სსვათა შორის ამოუჩრქვიათ გამოსიებაში, რომელსაც უნდა განახილდეს მნიშვნელობა ა) ხავთის მიღით გავგანისა ბაქადა ბათუმადე და ბ) პეტროკო-ვლადიკ. რგინის გზის გაყვანისა. ბასი ბათუმის ხავთ სუფუდელსე გავდუვით იმ დრომდე, ხანამ ნ. ი. ნავოლაძე, დაპირებისა-მებრ, წარადგენდეს თავის აჩრის და შეკედულებას ამ საგანზე.

== თამამოკის ქარვასლის მახლობლად ერთი თათარი ბაყალი უწყალოდა სტემს თურმე გამკლავ-გამკლავლ პატარა ბიჭებს სრულებით უმიწყოდა. გუშის ერთი პატარა ბაჭი ეღვა ამ თათრის დუქნის წინ და შესასწად ღრიალებდა. — თუ რამ დამაშვებია, ამდენი ხალხს აქ იყო და სედავდენა. თავი გამისეთაქ, ისე დამანარცხა მიწასეო.

შოლიციის ერთი წარმომადგენელი შესწრება ამ ამბავს და თავისი უფრადება მიუქცევია ამ უწყსკებისათვის.

„დროშის“ კორესპონდენცია

სოხუში, ნოემბრის 20 თითქმის ორი წელიწადი შესრულდა მას აქედ, რაც რუსეთიდან მომხველელ გემებს მოჰყავთ სხვადასხვა უცხო ქვეყნის ხალხნი, რომელნიც აქაურ ადგილ-მამულებზედ აპირებენ დაბინავებას. მაგრამ ეხლა აგერ ერთი თვე იქნება, აქაურ ნავთ-სადგურზედ ყოველ გემის მოსვლაზედ ერთი ამბავია: კვირაში ორჯერ გემებიდან გამოდიან და გამოდიან ოციდამ-ოც-და-ათამდე რუსთსახლობანი. ნავთ-სადგური საგვეხლომე მაყურებლებით (მომეტებული ნაწილი მუშა ხალხნი), რომელნიც გაცირვებულნი ოხუნჯობენ მათზე. მათი მიხერა მოხერა, ჩაცმა, ლაპარაკი სხვა ნაირი კილოთი (გადმოსახლებულნი მალოროსები არიან), იმათი ქალები, რომელნიც არ განირჩევიან ტანთჩაცმაში კაცებისაგან, მოკლე კაბები და სალდათური ჩექმები მუხლებამდე რალაც სხვანაირს, არა ჩვეულებრივ ხასიათს აძლევენ მათს სახეს, ავებულებას და ეს საკმარისია, რომ დაბალი ხალხი სიცილით და ოხუნჯობით მიეგებოს უცხო სტუმრებს; მაგრამ ცოტათი განვითარებულს კაცს კი სიბრაღულით და სიბრაღით ესება გული! მინ არ იცის, რა შედეგი ჰქონდა წინად რუსების გადმოსახლებას სოხუმში, — ვინ არ იცის, რომ ას კაცში ერთი ძლიერ ჩჩებოდა ცოცხალი აქაური ჰავისა და ციებ-ცხელებისაგან, — ვინ არ იცის, რომდენი ათასი კაცი გამხდარა ამ გადმოსახლების მსხვერპლად!..

ამ დღეებში მომიხდა ყოფნა ძილასურის ხილზედ და აი რა დავინახე: სამი ურემი საგვე იყო რალაცა ავეჯეულობით, ზედ ოთხი — ექვსი წლის ბავშვები ისხდნენ ოც-და-ათამდე... შურო დიდი კაცი და ქალები უკან მოსდევდნენ. შრმები შევიდნენ წყალში, ქვეთნი კი ხილზედ გავიდნენ, (ჯერ ხილი არ არის დასრულებული). ამ დროს ერთი პაწაწა ბავშვი გადმოვარდა ურმიდან... საბრალო დედა ხილზედ იყო და კინალამ თავდაც არ ვადეარდა წყალში, მაგრამ მეტრემმ დროზედ მოასწრო და დაიხსნა საწყალი დედაც და შვილიც. მსენი გადმოსახლებულნი რუსები იყენენ. მომეტებული ნაწილი ქალებისა და კაცებისა ჩვეულებისა-მებრ გადაკრულში ბაზანდებოდნენ. მე უნებლიედ მი-

უთხლოვდი ერთს, სტუდენტობისა და ვკითხე: **შინაური ქრონიკა**

— Откуда вы братцы? — „Мы-то? мы в Сухумь“!

— Да, зачѣмъ вамъ туда; вѣдь вамъ земли не тамъ отвели? — вы назадъ должны ѣхать!

— „Мы уже побывали на тамушной зѣмлі, да какъ глянули, то первымъ дѣломъ плюнули да и утѣкли назадъ, ужь очень то зѣмля пѣскудная“!

— Кто-же вамъ ту землю далъ, да наконецъ, кто вамъ посовѣтовалъ сюда ѣхать? — „А, Енераль“!

— Какъ генераль? — ვკითხე განცვიფრებული. — „А, Микола Ивановичь“!

— Генераль Микола Ивановичь?

— А тотъ, што въ лісу живеть — эдакій высокій, бородастый, то що въ козацкомъ облащеній.

— Да какой же онъ генераль, онъ просто... — „А бесъ его знаетъ, сказываютъ енераль, стало бытъ штука!“

— А теперь вы зачѣмъ въ Сухумь? — ვკითხე ბოლოს!..

— Какъ зачѣмъ, знамо дѣло — на заработки, не то ужь больно пакостно. голодуха...

ამ დროს ერთმა ახალგაზრდა ქალმა დაიკვილა — ერთი მეგრელი წასთამაშებოდა და ეჩქმატა მისთვის. — და შტო ты Матрена пискливишь, а може онъ денегъ дастъ... მე შემრცხვა, პირი მოვიბრუნე... ცოტა ხნის შემდეგ ურემმა კრიკინი დიწყეს და ყველანი ჯგუფად წუწუნით გაჰყენ უკან, თითქო საფლავზედ აცილებდნო მკვლარსა და მომაგონდა ნეკრასოვის სიტყვები:

Стонеть онъ по полямъ и дорогамъ Подъ телѣгой, ночуя въ степи; Стонеть онъ по тюрьмамъ и острогамъ, Въ рудникахъ на желѣзной цѣпи..

დიად, გული სისხლით გვეცება, როდესაც წარმოგიდგება მათი ბოლო: საწყალნი თავის სამშობლოში ჰყიდიან ყველაფერს, გზის ფულს აქეჩებენ, ემხადებიან, რალაც ბედნიერებას ელიან და, აი, რას იძკიან; წასასვლელად, უკან გასაქცევად ფული აღარა რჩებათ... ნომილი, ციებ-ცხელება და ბოლოს სიკვდილი; უბედურებს სიკვდილიც არ ელირებათ კაცური, მომორებულნი თავის სამშობლოს მიწაწყალს, პირზედ წყველა-კრულით და კბილების კრაჭუნით ლევენ სულსა. შემადრწუნებელი მდგომარეობაა, მაგრამ მეორე მხრით ჯავრი მოგდის იმ ვაჭბატონებზედ, რომელნიც ატყუებენ მათ და ასეთ ვი ვავლანში შეჰყავთ. მართი ამ გვარ ვაჭბატონებთან აქ განლაგესთ; ეს არის ის **ენერალ**-ი, რომელსაც მედაპარაკებოდა, საცოდავი გლეხი. გვარი იმისი არის **მ** — ვი, ტყელია უბრალო ყახანი, თვითონ გადმოსახლებული რუსეთიდან და აქ **ენერალ**-ად ცნობილი უმეტართა შორის. ამასთან ერთად უნდა ისიც ვსთქვათ, რომ მეგრელებს, აბნახებს, რაჰველებს სოხუმში ალავს არ აძლევენ და რაც მიუციათ იმასაც უნახვერებენ, თუმცა ჩვენი ხალხი უფრო გასძლევენ სოხუმში!..

აი, ამ გვარად ხდება ორი უბედურება... მითი ისა, რომ ხალხი ათასობით ცხვრისაგან იკლავება, მეორე ორი ათასობით სიღმრთელი იხრება და თუ არ დაინიშნა ქურდობა და აჯანყობა იწყობს.

საბჭალო
ბ. ივანე ჩილაშვილი.

„უბედური მეგობარი მუხრანელ უარსია“
„ფეცი მუხრანელი და ბოლო მაკვირვებს“
ხალხური ანდაზები.

„დროების“ მე 230 № ში დაბეჭდილია წერილი ჩვენს ჟურნალში „პასუხად“ ხელმოწერილი ვილამ ივანე ჩილაშვილისაგან. წავიკითხეთ ეს წერილი და გაგვიკვირდა: „პასუხად“ გვწერს და პასუხად არაფერია შიგნით მაგვიწერდ, რომ მოიყვანოს სათითაოდ ჩვენგან მოხსენებულნი ქაქუტები და სათითაოდ გაშტყუნოს, — ბ. ივანე ჩილაშვილი (ეტიკობა — ლათინურის ზედ-გაგონებით არის აღზრდილი ავტორი, რომ სახელის დაბოლოება და გვარის დასაწყისი ასო „ჩ“ ლათინურის კილოთი აქვს დაწერილი) მოპყროლია რაღაც ფულზედ, რომელზედაც ზრუნავს პატრი; (ლანდლავს მასწავლებელთ და გულ-შემატყვირობს სკოლის ცუდს მდგომარეობაზედ. ჩვენ ამებთან საქმე არა გვაქვს და მასწავლებელნი თვითონ მისცემენ შესაფერის პასუხს ავტორს... შეველა ეს არაფერი; მაგრამ დახვთ ავტორის თანხედობასა: „მრევლმა, რომელმაც უკედ იცის საქმე, — იმ მრევლმა დაინახა მზრუნველობა პატრისა“... აი, სასაცილოდ აგდება თუ გინდათ, სწორედ ეს არის! არა, კრებაზედ, რევიზორის თანა-დასწრებით, მრევლმა პირში მიხალა მისი წინანდადება სკოლის შესახებ; ყველა მისი მოქმედებას წუნი ჰკრა; მრევლის უმეტესობამ (და უცხოეთობამაც) დაიჭირა მხარე (და ასეც გარდასწყდა კრებაზედ) მასწავლებლისა და კომიტეტისა, რომელნიც პატრის წინააღმდეგნი იყვნენ; ყველა ეს ცხადია ყველასთვის, და საკუდავი თვალახვეული ვეკილი პატრისაკი ისე მრევლთან გვგზანის. — იმან უკედ იცის და დაინახა პატრის კეთილი მზრუნველობა... მან, კარგად დაუნახეთ და კარგადაც გადუხადეს მადლობა!... მუცობა, — ბ. ჩილაშვილი, იმ უმცირეს დასს უკუთვინს მრევლისას, რომელსაც ჩვენ „ვაკარ-დახლი-დარ-დალალი“... მუწოდეთ, რომელიც დამარცხებული და კუდ-ამოჭრებული გაიპარა კრების დაზარალებულნი და რომელიც დარჩა პატრის კეთილ-უფლად და მანუგებლად; თორემ ასე არ გაწიწმადებოდა... შემდეგ ბ. ავტორი უარ-ჰყოფს, ვითომ პატრს არაფერი ეთქვას ქართულის წინააღმდეგ და ლათინურის სასარგებლოდ და გაკვირებული ამბობს: „როგორ დაიჯერებს (ვინ?) რომ განათლებულმა მღვდელმა სა-

ქართველოში ქართველ ყრმათთვის ამ გვარი სიტყვები წარმოსთქვასო“... ჩვენც გვიკვირს და დიდადაც ვსწუხვართ, რომ პატრმა ილაპარაკა ლათინურის სასარგებლოდ „საქართველოში“; მაგრამ თუ ბ. ჩ — შვილს უთუბებში ბამბა აქვს, ეს ჩვენი ბრალი სრულიადაც არ არის... „პატრს რომ ამ გვარი ეთქვა, რამე, ემაწვილები ხომ გაიგონებდნენ და მათგან მშობლები და ასე ყველანი შეიტყობდნენ“... პატრის მკვერ-მეტყველობა კარგი და საუფუძვლიანი იყო, მაგრამ მისი ვეკილი ბ. ჩ — შვილი უკეთესი ყოფილა! მუწომე ნუ იტყვიოთ: ბ. ჩ — შვილი სკოლის საქმეებს ემაწვილებისგან ტყობულადაა... აი, სწორედ ამიტომაც სკოლანა ასე ზედ-მიწვენიოთ სკოლის საქმეები! საწვალი ჩ — შვილი! ამოკითხვაც არა სკოლანა წიგნისა და აქ პასუხების წერაც მაინდომა, — მერე სხვის გამართლება! — „სუდა ხარი თანისთვის არ იყო — სხვას ბუზებს უგერებდა“... პატრის მაგივრად თავის გაკირვების დროსთვის შეგნახა თავის „მეგაზნეთობა“, ის ერჩივნა!..

პატრი ლათინურზედ და ქართულზედ „ემაწვილებთან“ კი არ ლაპარაკობდა, — სკოლის მასწავლებელთან და სკოლისავე კომიტეტთან, რომელთაგან შეუძლიან დაწერილებით შეიტყოს ბ. ავტორმა... მითი ქელტონი დაარღვია და მეორეზედ მიბრძანდება იერიშით ეს ღირსეული დამცველი ღირსეულის ბრალდებულისა: „შეუდგები მე 193 № ჟურნალის განხილვას“ და ამბობს, რომ „ამ ჟურნალში მოხსენებული ამბები არა-ფითარს სიმართლეს არ წარმოადგენენ“... ჩვენ კიდევ ვიტყვიოთ, რომ ვიდრე თვითოვეული ჩვენგან მოყვანილი ქაქუტი არ დაირღვევა, — ჩვენი ნათქვამი შეურყეველი და მართალია; თუ არა-და გაგვიმტყუნოს ბ. ჩ — შვილმა იგი და ჩვენც ერთის მაგივრად ორს თითს მოვიკაცებთ და... ქება დიდებას შევასხამთ ბ. ჩ — შვილის კრიტიკულსა და ადვოკატურს ნიჭსა...

მითი ამბავი მოჰყავს 193 № ჟურნალში და, თუმცა გადამახინჯებულია, მაგრამ, ისიც მართალი. იგი ამბობს, რევიზორი მოვიდა აქ ზოგიერთა მრევლისაგან ჩადენილის უწყისობის მოსახლობლად და მათს ჩასაგონებლად... მერა ვაპირებოდა და ისე დაბრუნდა მობილისში“... მერავის მოატყუებთ, ჩ — შვილი: რევიზორი იმასთვის კი არ მოვიდა, რასაც თქვენ ბრძანებთ (ვინ იცის, იქნება თქვენ ახლაც ასე გგონიათ — გასაკვირვებელი არ არის, რადგანაც თქვენი გონება ბოგმეების ნაამბობით იკვებებება და, მასასადაე ბოგმური იქმნება) — მოვიდა იმიტომ, როგორც ჟურნალშია საკმაოდ ვრცლად არის ნათქვამი, რომ გაერჩია საჩივარი და უკმაყოფილება (ჩხუბი) ერთის მხრით პატრისა და მისი დამცველის ბ. ჩილაშვილის და „მისთანათა“ და მეორეს მხრით — მასწავლებელთა და სკოლის კომიტეტის წევრებისა, რომ-

მელნიც ურთიერთს უჩიოდნენ ებისკოპოსთან. და ეს აქალ მაყალი კიდევ ასტყდა იმიტომ, რომ პატრმა მაინდომაც სკოლის სწავლის სისტემის და მეტოდის შეცვლა, რაზედაც კომიტეტი არ დასთანხმდა; კრებაზედაც, რევიზორის თვალწინ, მომეტებულმა და უკეთესმა ნაწილმა კათოლიკეთ საზოგადოებისამ გარდასწყვიტა კომიტეტის თანახმად — მასწავლებელი დარჩომილიყო ისევე ქართულ ნიდაზედ. ამ ნაირად იმ საზოგადოებამ, რომელიც თქვენ, ბ. ივანე ჩილაშვილი, მოგვადეთ თქვენის კლიენტის, მ. პატრის კეთილ-მზრუნველობის მოწმად, — იმ საზოგადოებამ ვაშაფა თვისი მოძღვარი, დახლიდარ-დალალი და „მისთანანი“ და ამათი მუხრანელი და ლანკასტერის მეთოდის მომხრე — რევიზორი, რომელმაც, როგორც თვით ავტორიც აღიარებს, „ვერაფერი გააჩივა“, თავი ჩაღუნა და შერცხვენილი დაბრუნდა მობილისში...

ბოლოს ვურჩევ ბ. ივანე ჩილაშვილს, დაანებოს კრიტიკოსობას თავი და შეუდგეს ისევ თავის საქმეს: დალალია — იყიდოს და გაყიდოს, — დახლიდარია — არ მინის გაცურ გამოკურება ისწავლოს მარჯვედ და სხვა რამ არის — იყოს-და იყოს, როგორც აქამდის ყოფილა, მხოლოდ კრიტიკოსად-კი არ გამოდგება!... მეორეს მხრით მ. პატრს ვურჩევთ, თუ მიიღებს (ვინ იცის, იქნება რჩევა ითაკილოს — მსწავლული ვარო!), რომ კვლავ თავი-დამ აიცილოს იმისთანა დამცველები, რომელნიც გამართლების მაგიერ — უარესად ვაშაფებენ, რამეთუ არა იციან, რასა სწერენ... ამ ყამდ ესეც კმარა.

ჭაუფა-ღა-ღა-ტრამბლეკა
ქუთაისი,
დვიანობისთვის 26.

წერილი რედაქტორთან.

ბ. რედაქტორო! შმორჩილესად გთხოვთ მომცეთ შემწეობა, რომ პატრიცემული თქვენი გაზეთის საშუალებით გარდუხადო გულითადი მადლობა სპარსეთში რუსის საელჩო ეკლესიის წინამძღვარ იეროდანან მამამესვეის, რომელმაც გამოძიებინა ას ორმოც-და-ათი მანათი იმ განძრახებით, რომ დედასაჩუქრო ხოლმე ის სარწმუნოებით მაჰმადიანთაგანი, მაგრამ გვარტომობით ქართველნი, რომელნიც მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებისადმი მოიქცევიან.

პატრიცემული მამა მესვეი თვის წერილში, მწერს: „როგორც თქვენ დაინახოთ საუფუძვლოდ და საკიროდ, ისე დასაჩუქრეთ ხოლმე ახლად დანათლებულნი და, როცა ამ საგანზედ ფული შემოგვეღვათ, მაცნობეთ და კიდევ მოგაწვდითო“... შეშარბიტად დიდი მადლობის ღირსია პატრიცემული მამა მესვეი, რომელიც შორის ქვეყნიდან ცდილობს ჩვენ ქვეყანაში მართლ-მადიდებელ

სარწმუნოების გავრცელებას ქვეყანაში თა შორის. მისაც, რა დროსაც და რაოდენიც ექმნება ამ ფულებიდან მიცემული ახალ-დანათლებულთ, თავის დროზედ პატრიცემული თქვენი გაზეთი „დროების“ საშუალებითვე გამოგაცხადებ.

ამ ყამად კი გულით და სულით ვისურვებთ, რომ ამ ჩინებულის, პატრიოსანის მაგალითის მიმბამენი სხვა-ნიც აღმოჩენილიყვნენ; ჩვენ ქვეყანაში ქართველთა ტომნი ხრმლის და ცეცხლის საშუალებით ათი ათასობით არიან მაჰმადიანთაგან მიქცეულნი მაჰმადიანთ სარწმუნოებაზე და მეცადინეობა მათის ისევე მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებაზე მოქცევისათვის არის საღმრთო მოვალეობა ყველა მართლ-მადიდებელისა, რომელსაც კი უყვარს თვისი მამული და სარწმუნოება და არის ნამდვილი შვილი მამულისა და ეკლესიისა.

ცხადია, რომ მაჰმადიანთ (მოქცევა) მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებაზე არის პირ-და-პირი მოვალეობა სამღვდლოებისა: მათ უნდა უქიდაგონ, ჩაგონონ წმინდა შრისტეს სარწმუნოება და დანათლონ. ჩვენ სრულიადაც არა ვართ იმ ჰანრისა, რომ სამღვდლოება ვარემე მაყურებელივით იყოს, იმ დროს, როდესაც ვარემე პირნი ზრუნავენ მაჰმადიანთ მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებაზე მოქცევას და მატერიალურად მათის ცხოვრების გაუმჯობესობას. ახლად დანათლებულთ ცხოვრების ნიეთიერად გაუმჯობესობას დიდი გავლენა ექმნება მაჰმადიანთ მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებისადმი მოქცევაზე და სასურველ ნაყოფსაც მოიტანს. სიტყვის გაგებლებისა რომ არ გვემინოდეს, რამდენსამე მაგალითს მოვიყვანდით იმის შესახებ, რომ ახლად დანათლებულნი, რადგანაც შიშისა გამოკვლარ მიქცეულან საცხოვრებლად წინანდელ თავიანთ საზოგადოებაში, და არც აქეთ მამული რომ სხვაგან დასახლდნენ და რადგანაც არა აქეთ შეძლება, რომ ხელი მოიწყონ საცხოვრებლად, ეს ახლად დანათლებულნი კარი — კარს დადიან და მოწყალებას თხოულობენ. ამათი დამნახვი, რომელი მაჰმადიანი-ლა ისურვებს მონათვლას? ამისა გამო არამცთუ აღარაინსურვებს მაჰმადიანთაგანი მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებაზე მოქცევას და იმეათი-ლა არის, რომ მაჰმადიანი მოინათლოს, რომელნიც მოინათლენ, იმათაც კი უსაყვედურებენ და ნიშნს უგებენ: „მოინათლენით და რა სარგებლობა ნახეთო, კარი-კარს დაწაწალვით და მოწყალებას თხოულობთო“.

აი, ეს უმთავრესი გარემოება უმლის ხელს სამღვდლოებას აღასრულოს თავისი საღმრთო მოვალეობა და მოიყვანოს მაჰმადიანნი მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებაზედ. ამ დაბრკოლების ასაცილებლად უნდა ცდილობდეს ვინაც ჰსურს, რომ გამოავლდეს მართლ-მადიდებელთ რიცხვი ჩვენს მხარეში და მეტადრე

მართლ-მადიდებელი ქართველობა, რომელსაც იმდენი მოაქლდენ უწინ, ვამთა ვითარებისა გამო.

ასაღწიხის ბლადონის, მღვდელი გრიგოლ დავიდავი. ოქტომბრის 18. ქ. ასაღწიხე.

ცელეგრები

(„ხრდილოეთის სასაგენტოსი“)

ოქტომბრის 29-ს.

პატივპატივი. ამბობენ, რომ განათვის კომისია იმ აზრისაა, რომ საკმაოდ მარტივი შეიქმნას ეხლანდელი წოდებრივი სასოფლო მოწყობილობა, მაგრამ ამასთანავე უთქვამს, რომ სასოფლო საზოგადოება უნდა განცალკევდებოდეს სასოფლო თემისაგან (община); იმის შესახებ, რომ სასოფლო საზოგადოებაში ირიცხებოდნენ ისეთი პირნი, რომელნიც გარკვევით არც ერთს წოდებას არ ეკუთვნიან, ხოლო ცენზიკი აქვთ, სხვა-და-სხვა გვარი აზრი წარმოითქვა. შემდეგს სხდომაზე იქნება სუა სამამასხანლისობაზედ.

ლონდონი. ლორდს ნორს-ბრეს შემდეგი წინადადება შეუტანია: მიეცეს სესხად ეგვიპტის 8 მილ. გირვანქა სტერლინგი, მიეთვისოს ამ სესხს უპირატესობა სხვა დღევანდელ სესხთა წინაშე, შეეწებებულ იქნას გადახდა სახელმწიფო ვალისა, შემცირდეს 1/10 სუენის არხის იმ აქციებისა, რომელნიც დღეს ინგლისში მოიპოვებინ და მიიღოს ინგლისმა თავის თავზედ ნაწილი იმ ხარჯისა, რომელიც საჭიროა საოკეანო ხარის შესახებ.

ოქტომბრის 30-ს.

პატივპატივი. ვაზ. „მინუტა“-ს ადგენილია ცალკე ნომრების გასეიდვა.

გუშინ აუარებელი ხაფიხი დაესწრო ბარ. შტიგლიცის გამოსვენებაზედ; წესის აგების შემდეგ შეტრე-პავლეს ეკლესიაში მიცვალბული წასვენეს ბალტიის ვოკზალისაკენ და აქედამ დღესვე ნარვში წასვენებენ დასასაფლაველად.

„ნოვოე ვრემია“ იწერება, რომ მოკლეს ხანში სახელმწიფო რჩევაში წარდგენილ იქმნება ფინანსთა სამინისტროს პროექტი ცალკე კაცების დანიშნისათვის სახელმწიფო გადასახადთა მოსაპრებად.

ოღმსა. გუშინ გამოატარეს ხონტკრის მდიდარი კოლლექცია ცხოველთა და ფრინველთა ოსმალეთის ხონტკრის მოსამ-

სახერეთა თან-ხლებით, ეს კოლლექცია ხონტკრს უჩუქებია მოსკოვის ზოოლოგიური ბაღისათვის.

პარლინი. კუმბერლანდის ჰერცოგს გაუცხავნია უველა გერმანიის ხელმწიფეთათვის, იმპერატორისა და თავისუფალ ქალაქების გარდა, ცირკულიარი, რომელშიაც აღნიშნავს თავის უფლებათა ბრანშვიგის ტახტზე ასასვლელად და ამტკიცებს რომ უკეთუ მას არ მისცემენ ტახტზე ასვლის ნებას, ეს გარემოება წინააღმდეგი იქმნება საიმპერიო კონსტიტუციისა.

პარიში. აჭიციანდურად გამოცხადებულა, რომ სოფლიო გამოყენა პარიში დაიწყება 5 მაისს 1889 წელს და გაგრძელდება ოქტომბრის 31 ოქტომბრამდე.

კვირას შეადგინდამ დაღამებამდე განდა ავად ხოლერით 138 მოკვდა 51 კაცი; განდა აგრეთვე ავად მონტრეილში პარიჟის ახლოს.

ცნობანი

სამკურნალოში, რომელიც ახლოს მთქვამს დასრულს სასოფლო 4 ახალი 1866 წლისა, ავად-მყოფნი მიიღეს დაღის 8 საათადამ 12 საათამდე.

უოკელ დღე მიიღეს ამ სამკურნალოში ავად-მყოფებს შემდეგი ექიმები: ტერ-გრიგორიანცი—8 საათადამ 9 საათამდე. სპეიხი, საქალბო და სხვა მყოფი ავადმყოფობის სწამკვლეად; ადამიანცი—9-დამ 10-სათამდე შინაგან და ხერხულ ავადმყოფობათა სწამკვლეად; ბენკლევესკი—10—11 საათამდე. სხორუკო, სასიფილისო ავადმყოფობის წამლობისათვის და აგრეთვე კბილისა და ყურის ტკივილის სწამკვლეად; შტიმბორსკი 11—12 საათამდე სიფილისისა და სხეულზე გამოყრდილი მუწუკების წამლობისათვის. ამას გარდა: გარალევირი ორშაბათობით 9—10 საათამდე შინაგან ავადმყოფობის წამლობისათვის; კორონა ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით შინაგან ავადმყოფობათა წამლობისათვის 10—11 საათამდე; მინკვირი სამშაბათობით და შაბათობით 9—10 საათამდე ხორუკიული ავადმყოფობისათვის; ხამჩინსკი სამშაბათობით და შაბათობით 11—12 საათამდე თვალის ტკივილის სწამკვლეად; კრასნოკლიანოვი ორშაბათობით და შაბათობით 10—11 საათამდე შინაგან ავადმყოფობათა წამლობისათვის; ვოლტსონი კბილის ტკივილის სწამკვლეად მიიღეს თავის სასლა უოკელთკის დაწინა ავადმყოფებს, რომელთაც სამკურნალოდამ ბათია ექმსებათ.

გაზანდა ხორაგისა, რომელიც იყრდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდახელ 1 ოქტომბრამდე 1 ნოემბრამდე 1884 წ.

გამომცხვარი შუაი რუკის ფეკილისა	—	1 გი.	5 კ.
აქაურის ფეკილისა: შირკელის ხარისხისა	—	1 გ.	2 1/2
შეარისა	—	1 გ.	2 კ.
იმავე ფეკილ. თორსეში გამომცხვარი: შარკული ხარისხისა	—	1 გ.	4 1/2
შეარისა	—	1 გ.	3 კ.
შესამისა	—	1 გ.	2 1/2
ჭკარის-მაში შუაი: შირკული ხარის. ლავაში	1 გ.	4 1/2	
შეარის ხარის. ლავაში	1 გ.	3 1/2	
შესამისა	—	1 გ.	3 კ.
ძრახის ხარცდი: შირკელის ხარისხისა	—	1 გ.	7 კ.
შეარისა	—	1 გ.	6 კ.
სუკი	—	1 გ.	14 კ.
ცხვრის ხარცდი	—	1 გ.	7 კ.
ღარის ხარცდი: შირკელის ხარისხისა	—	1 გ.	— კ.
შეარისა	—	1 გ.	— კ.

რკინის გზა თბილისიდან ბათუმიკენ მიდის 8 საათზედ და 31 წამ. დილით თბილისიდან მარტო საშურამდინ 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან. თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზედ და 45 წამ. დილით. (სამშაბათობით და შაბათობით სხვაგვარად 10 ს. 58 წ. დამ.)

ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან. ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ 5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან. ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დილით. ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დილით. ფოთიდან ბათუმიდამ მოძავალი თბილისში შემოდის 10 საათზედ და 25 წამ. დამით. მარტო საშურიდამ მოძავალი თბილისში შემოდის 8 საათზედ დილით.

ბაქოდამ მოძავალი შემოდის თბილისში 2 საათ. და 30 წამ. შუადღის უკან. (სამშაბათობით და შაბათობით სხვაგვარად 7 ს. 53 წ. დამ.)

საავადმყოფოს დირექტორი ბ. ნიკოლოზი ამით აცხადებს, რომ ქ. თბილისის მოქალაქეთა მიერ გარემო მოსიარულე ავადმყოფთათვის დაარსებულს საავადმყოფოში 1866 წლის პრილის 4-ის მოსაგონებლად ამ ოქტომბრის 5 დღან შემოღებული იქნება მტკიცებობა შეღავათისათვის ღამდამოებით მორიგად ყოფნა ბზ. ექიმთა და ბებიათა.

პიიპაი: არუთინიანი, ორშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

კოლონა, სამშაბათობით და ხუთშაბათობით. მელიშ-ვაქსალანოვი, ორშაბათობით და შაბათობით. პაიპაი: ვილჩაოვისა, სამშაბათობით. ბაბინოვისა, ორშაბათობით, და შაბათობით. სტაშანოვისა, ორშაბათობით და შაბათობით. ლოქვისა. ხუთშაბათობით და კვირაობით.

განცხადებანი

ქართულის ენიდამ ფრანცუზულ ენაზე მთარგმნელს კაცს ანუ ქალს ადრესი: «დროების» რედაქცია. (3—1)

საგამო კავანია MESSAGERIES MARITIMES კავანიის გემები გავლენ ბათუმიდამ ყოველ 14 დღის შემდეგ სამშაბათობით ტრანიზონისაკენ, პურაზუნდისაკენ, სამსონისკენ, ინებოლისაკენ, სტამბოლისკენ, შირინისაკენ და მარსეილისაკენ. ბილეთები და სხვა ცნობანი შეიძლება მიიღოს ბათუმში ბზ. მლოერისს, ბურკარდის და კ. ძანტორანში. პირველი გემი გავა 30 ოქტომბრის. (2—2)

პატივის ცემით ვაცნობებთ საზოგადოებას, რომ საგემო კავანიამ MESSAGERIES MARITIMES-სამ ვადმოგვცა ჩვენ უმთავრესი საავენტო ბათუმში და ამისათვის უმორჩილესად ესთხრეთ ვასაგზავნ თუ მისაღებ საქონლების პატრონთ ამიერიდამ მომართონ ჩვენს კანტორას. ალლმარ ბურკარდ და კამ. (5—2)

ინგლისის მადასია Maison de confiance შეადარეთ ჩვენი ჩიი მოსკოვის ჩიის 1 პ. 10 კ. 1 პ. 40 კ. 1—20 — 1—60 1—40 — 1—80 1—60 — 2— 1—80 — 2— 50 საუკეთესო 2—, 3—, იქვე ისეიდება სხვა საქონელიც: თორფები, რეკლავკები, კრატები, ქუჩკელი, ჩაინები, გასაღებები, დაწები, კოვსები, ტაშტები, კაღები, ქაღალდი, შოკოლადი, კაკაო, კანფეტები, მურაბები, მაგნეზია, უნჯიკები, კლეჩკა, წინდები—გაცისა და ქაღისა, სელ-სახრები, მაკინტოშის კლეჩკა—სულ უკვალავი 25-დამ 50 პრეტენტი უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რეკლავკე მადასიაში. ვინც ქაღალს გარედა 25 მანეთიდამ 1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს ანაფერს ან იხდის. (100—93)